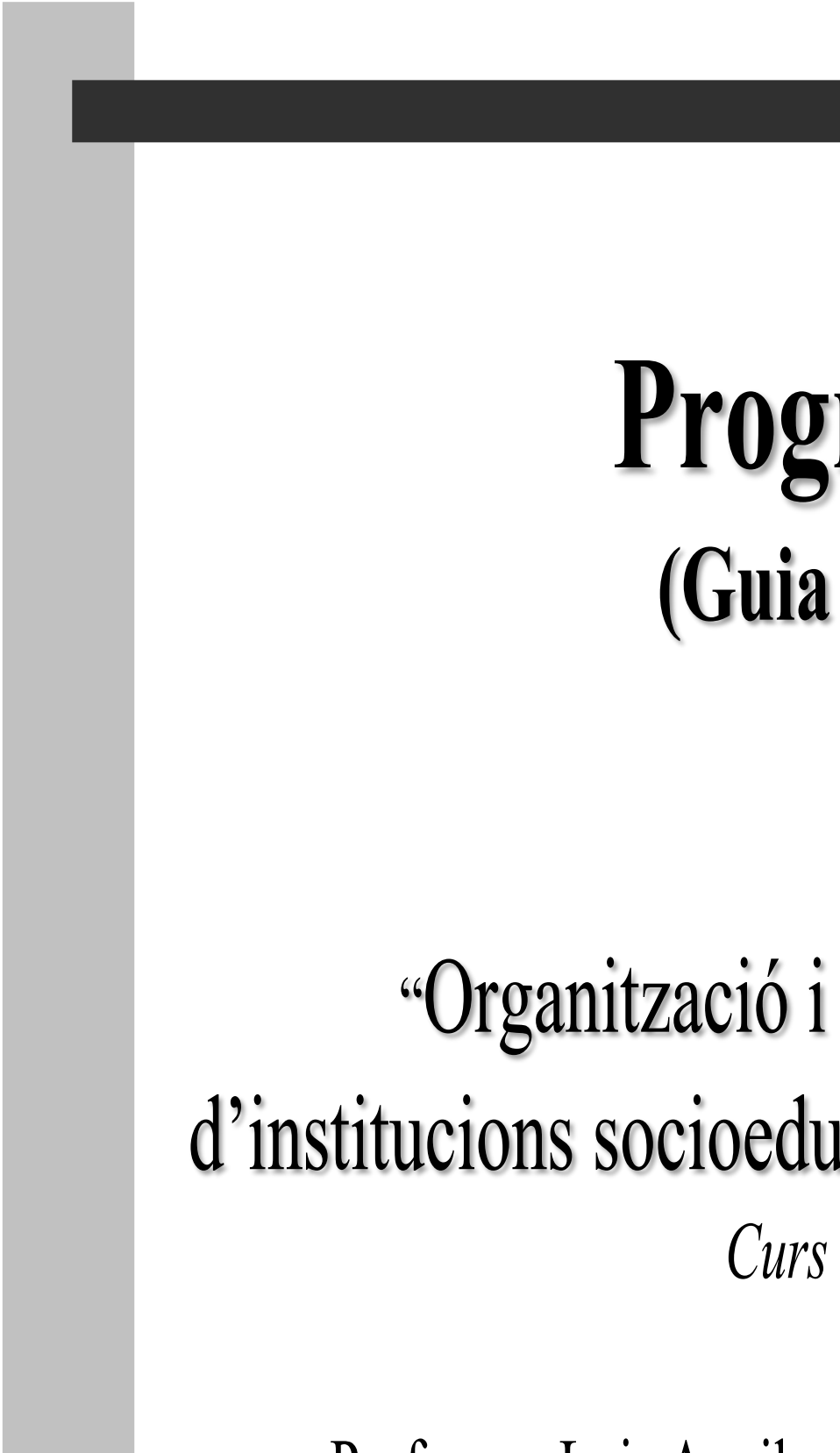

Programa

(Guia docent)

“Organització i direcció
d’institucions socioeducatives”

Curs 2015-2016

Professor: Luis Aguilar Hernández

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura:	Organització i direcció d'institucions socioeducatives
Caràcter:	Obligatòria
Titulació:	Grau de Pedagogia
Departament:	Didàctica i Organització Escolar
Professor responsable:	Luis Aguilar Hernández
Correuelectrònic:	Luis.Aguilar@uv.es
Horari d'atenció:	Dilluns i dimecres, de 11 a 13 h, i dijous, de 16 a 18 h. Despatx 04, Dpt. de Didàctica i Org. Escolar, planta 6ª Facultat de Fª i CC. Educació.

INTRODUCCIÓ A LA ASSIGNATURA

En aquesta assignatura analitzarem les tensions que ens ajuden a pensar les dinàmiques, disjunts i sovint contradictòries, del camp educatiu. Des de l'àmbit (macro o meso) de les polítiques educatives fins la dimensió micro del treball en les organitzacions, perquè llur estudi és inseparable tant del marc institucional com del concret context organitzatiu, i, més generalment, de les transformacions en les organitzacions que operen en altres esferes i es projecten sobre aquest camp en particular.

Apostem, en qualsevol cas, per una mirada a les organitzacions que no invisibilitze els subjectes que en formen part. El coneixement d'uns mínims marcs teòrics per apropar-se a diferents realitats institucionals, del comportament de les organitzacions i del disseny organitzatiu, ha de servir per a preparar les estudiants i els estudiants del grau de Pedagogia per actuar com a agents crítics en les institucions socioeducatives.

VOLUM DE TREBALL

Hores/curs

ASSISTÈNCIA I PARTICIPACIÓ EN LES CLASSES	60
PREPARACIÓ DE TREBALLS	60
ASSISTÈNCIA A TUTORIES INDIVIDUALS I GRUPALS	30
TOTAL VOLUM DE TREBALL	150
Total crèdits ECTS	6

OBJECTIUS GENERALS

1. Conèixer els elements conceptuals bàsics referents a l'organització i direcció d'institucions educatives.
2. Analitzar els trets característics del camp en què operen les organitzacions educatives i esbrinar quines polítiques hi configuren el treball en l'actualitat.
3. Caracteritzar les dimensions i variables implicades en l'organització de les institucions socioeducatives.
4. Conèixer i assajar principis i pràctiques de disseny i acció en institucions socioeducatives.

CONTINGUTS

Els continguts que s'abordaran en l'assignatura estan organitzats seguint una lògica relacional –no necessàriament seqüencial– al voltant de tres nuclis fonamentals:

1. Transformacions i tensions del camp educatiu:
 - El camp educatiu: context, agències i relacions.
 - Les polítiques educatives en el context del paradigma de la nova gestió pública: desregulació i govern en la distància. Agències i processos emergents en el camp.
 - Les organitzacions socioeducatives entre la burocràcia i el postfordisme: la hibridació de lògiques diverses.
2. Dimensions per a l'anàlisi de les organitzacions socioeducatives:
 - La identitat organitzativa: des de la institució i més enllà de la imatge corporativa.
 - Els propòsits i els processos o el sentit i els formats de l'organització educativa.
 - Les organitzacions no són només l'estructura organitzativa:
 - L'organització és més que l'administració, el govern enmarca la gestió.
 - Les cultures de les organitzacions no són homogènies, ni un afegit de tècniques.
3. Principis i pràctiques de govern en les organitzacions socioeducatives:
 - Actualitzar els propòsits, resignificar el projecte.
 - Interpretar, avaluar i repensar els processos organitzatius.
 - La direcció: coordinar i supervisar.
 - El govern, la participació i les racionalitats en conflicte.

METODOLOGIA

El treball en classe i l'autònom de les estudiants i els estudiants, individual o grupal, orientat pel professor -i objecte de seguiment aquest últim en les tutories grupals-, s'adreçarà a la comprensió dels elements per a pensar (i actuar-hi) en les organitzacions socioeducatives en el nostre context en l'actualitat, en els marges de les tensions i les dinàmiques del camp escolar.

En tres àmbits d'activitat:

- a) Les exposicions del professor (i, si escau, de les estudiants i els estudiants), i l'anàlisi, discussió i debat de textos i altres materials.
- b) Un treball d'entrevista a membres de l'equip directiu d'una organització educativa i anàlisi arran dels conceptes treballats en classe.
- c) Un seminari basat en la lectura del llibre:

VÁZQUEZ RECIO, R. (2013). *La dirección de centros: gestión, ética y política*. Madrid. Morata.

Es tracta de combinar sessions de treball col·lectives amb treballs grupals, sessions presencials amb treball autònom, exposicions, debats i seminaris.

AVALUACIÓ DE L'APRENTATGE

L'assistència a les classes és indispensable per abordar els tres àmbits d'activitat. Les estudiants i els estudiants que no puguin assistir amb regularitat hauran de sol·licitar, al llarg del mes de febrer, la seua incorporació a la modalitat no presencial. La seua avaluació consistirà en una prova sobre els continguts de l'assignatura que la estudiant o l'estudiant prepararà amb la bibliografia i amb un seguiment en les tutories individuals.

L'avaluació es basarà en dues activitats fonamentalment:

- a) Treball grupal d'entrevista a membres de l'equip directiu d'una organització educativa i elaboració d'un informe d'investigació.
- b) Prova individual en la que es demanarà a la estudiant o l'estudiant posar en relació les exposicions i els materials treballats en classe, la lectura i comentari del llibre i el treball d'investigació.

Per aprovar la assignatura és requisit aprovar ambdós, el treball grupal i la prova individual. Els treballs suspesos en la convocatòria de juny implicaran, si escau, un informe de millores per la convocatòria de juliol.

Criteris d'avaluació:

- Comprensió dels conceptes bàsics i capacitat de relació i integració dels continguts.
- Adequació i ús pertinent dels conceptes, les fonts bibliogràfiques i els materials.
- Capacitat d'argumentació i posicionament raonat.
- Claredat expositiva, estructuració del discurs i correcció ortogràfica i d'expressió.
- Capacitat d'elaboració personal i de construcció del punt de vista.

BIBLIOGRAFIA I LECTURES

- AGUILAR, L. (2010). Tramar la autonomía de las organizaciones educativas. En A. Manzanares, (Ed.). *Organizar y dirigir en la complejidad: instituciones educativas en evolución*. (eBook). Madrid: Wolters Kluwer.
- (2009). Políticas del cambio en educación y gestión de la innovación. *Innovar*, Especial en educación, 9-24.
- (2006). *Todo sea por la calidad. Tramar el cambio en educación*. Alzira (Valencia). Editorial Germania.
- BALL, S. J. (2008). El desempeño, la privatización, los profesionales de la educación y el Estado. *Educación y ciudad*, 14, 115-137.
- (2003). Profesionalismo, gerencialismo y performatividad. *Revista Educación y Pedagogía*, 2003, 15(37), 85-104.
- (2001). Cultura, costes y control: la autonomía y la enseñanza de carácter empresarial. En J. Smyth, (Ed.). *La autonomía escolar: una perspectiva crítica* (pp. 77-99). Madrid: Akal.
- BELTRAN, F. (2010). *Organización y gestión de insituciones socioeducativas. Imposibilidad y desórdenes*. València. Reproexpres.
- BELTRAN, F. (2010). Teoría y práctica de la organización, dirección, gestión y participación social en los institutos de educación secundaria. En Gargallo, B. y Aparisi, J. (Coords). *Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria*. Valencia. Tirant Lo Blanch
- BELTRÁN, F. (Coord.) (2006). *La gestión escolar de los cambios del currículum en la enseñanza secundaria*. Madrid/Buenos Aires. Miño y Dávila.
- BELTRÁN, F. y SAN MARTÍN, Á. (2000). *Diseñar la coherencia escolar*. Madrid. Morata.
- ETKIN, J. (2000). *Política, gobierno y gerencia de las organizaciones*. Buenos Aires. Pearson Educación.
- (1993). *La doble moral de las organizaciones. Los sistemas perversos y la corrupción institucionalizada*. Madrid. McGraw Hill.
- ETKIN, J. y SCHVARSTEIN, L. (1989). *Identidad de las organizaciones. Invariancia y cambio*. Buenos Aires. Paidós.
- FEITO ALONSO, R. (2011). *Los retos de la participación escolar: elección, control y gestión de los centros educativos*. Madrid. Morata.
- FERNÁNDEZ ENGUITA, M. y TERRÉN, E. (Coord.) (2008). *Repensando la organización escolar. Crisis de legitimidad y nuevos desarrollos*. Madrid. Universidad Internacional de Andalucía/Akal.
- FULLAN, M. (2002). *Los nuevos significados del cambio en la educación*. Barcelona. Octaedro.
- GATHER, M. (2004). *Innovar en el seno de la institución escolar*. Barcelona. Graó.
- GIMENO, J. (1998). *Poderes inestables en educación*. Madrid. Morata.
- GIMENO, J. (coord.); BELTRÁN, F.; SALINAS, B. y SAN MARTÍN, A. (1995). *La dirección de centros: análisis de tareas*. Madrid. CIDE (MEC).
- GONZÁLEZ, M^a. T. (Coord.) (2003). *Organización y Gestión de Centros Escolares: Dimensiones y Procesos*. Madrid. Pearson Educación.
- HARGREAVES, A. (1996). *Profesorado, cultura y postmodernidad. Cambian los tiempos, cambia el profesorado*. Madrid. Morata.
- LÓPEZ YAÑEZ, J.; SÁNCHEZ MORENO, M.; MURILLO, P.; LAVIÉ, J. M. y ALTOPIEDI, M. (2003). *La dirección de centros educativos. Un enfoque basado en el análisis del sistema organizativo*. Madrid. Síntesis.
- LUENGO, J. y SAURA, G. (2013). La performatividad en la educación: la construcción del nuevo docente y el nuevo gestor performativo. *REICE: Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 11 (3), 139-153.

- (2012). Mecanismos endógenos de privatización endógena en la escuela pública: políticas educativas de gestión de resultados y rendición de cuentas en Andalucía. *Profesorado: revista de curriculum y formación del profesorado*, 16 (3), 111-126.
- MARTÍN CRIADO, E. (2010). *La escuela sin funciones. Crítica de la sociología de la educación crítica*. Barcelona. Bellaterra.
- MARTÍN RODRÍGUEZ, E. (Coord.) (2002). *Desarrollo de las instituciones educativas*. Madrid. UNED.
- PASTOR GOSÁLBEZ, I. (2001). Treball públic amb lògica privada? *Revista Catalana de sociologia*, 15, 155-171.
- RETA, V. E. (2009). Las formas de organización del trabajo y su incidencia en el campo educativo. *Fundamentos en humanidades*, 19, 119-137.
- SANTOS GUERRA, M. A. (1997). *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Málaga. Aljibe.
- (1994). *Entre bastidores. El lado oculto de la Organización Escolar*. Málaga. Aljibe.
- VÁZQUEZ RECIO, R. (2013). *La dirección de centros: gestión ética y política*. Madrid. Morata.
- VIÑAO, A. (2002). *Sistemas educativos, culturas escolares y reformas*. Madrid. Morata.
- VV. AA. (2004). Monográfico La autonomía de los centros escolares. *Revista de educación*, 333, 11-222.
- VV. AA. (2013) Monográfico Privatización de la educación. *Cuadernos de Pedagogía*, 435, 44-72.
- WHITTY, G.; POWER, S. y HALPIN, D. (1999). *La escuela, el estado y el Mercado*. Madrid. Morata.
- WOYCIKOWSKA, C. (coord.); De CLERCQ, B.; DUFAUR, J. L.; PFANDER-MENY, L. y PINARD, A. (2008). *Cómo dirigir un centro educativo. Guía para asumir las funciones de director*. Barcelona. Graó.